

Francouzská (jazyková) revoluce :
republikánský kalendář a metrický systém

Jan Orel

Bakalářská práce

ÚRS FF UK 2012

Posudek vedoucího práce

Autor se v předložené práci pokusil popsat historický (revoluční) kontext, v němž vznikl nový francouzský kalendář a metrický systém. Cíl „prozkoumat jazykovou politiku Francie během revoluce a krátce po ní“ (Závěr, nestránkováno) by byl asi příliš ambiciózní a předpokládal by hluboké rešerše a vyčerpávající znalost sekundární literatury, což nelze čekat od práce tohoto typu. Autor nicméně prokázal dobrou práci s prameny, jeho text je poměrně logický a přehledně strukturován.

Úvod zasazuje celou problematiku do revolučního pokusu unifikovat jazyk („Republika mluví francouzsky“), jejímž symbolem je dotazník abbé Grégoirea. I snahu odpoutat se ideologicky od předrevolučního období, jež je v zárodku úsilí o nový kalendář, lze dobře pochopit na pozadí tohoto unifikačního trendu.

V následujících kapitolách autor popisuje postup prací na obou projektech včetně projevů odporu vůči těmto „inovacím“. V kapitole 4 (str. 34 a násl.) pak věnuje pozornost porevolučnímu dědictví obou projektů – metrický systém zůstal zachován (dnes bychom mohli dodat : pochopitelně), z revolučního kalendáře zůstalo jen několik emblematických výrazů a pojmů (Thermidor, Germinal, 18. Brumaire apod.). Z lexikologického a morfologického hlediska je velmi zajímavý doklad o existenci (nepochybně jen efemérní) slovesa (*se*) *décadiser* (str. 37-38), i když svědectví L. S. Merciera nelze brát vždy úplně vážně. Jen poznámku ke slovesu *s'endimancher* – autorův text vytváří dojem, že toto sloveso pochází od Balzaca, ve skutečnosti první atestace pocházejí podle TLF ze druhé poloviny 16. století.

Mám-li formulovat i některé drobné výtky, pak jsou to např. a) soupis literatury je rozdělen na primární a sekundární, přičemž není úplně jasné, podle jakých kritérií se tak stalo (Darmesteter figuruje třeba v sekundární literatuře); b) některé formulace nejsou vždy úplně jasné : jako příklad uvedu podkapitolu 3.9.2. (str. 31-32). Nezasvěcenému čtenáři je asi obtížné pochopit vztah mezi prosazením metrického systému (oběžník z 25.11. 1802), následným systémem imperiálních měr (3.9.1.) a kapitulací. Podstata systému byla „zcela změněna“, nicméně metrické míry byly zachovány ve velkoobchodě a školství a ústupek lidu nepoškodil metrický systém (str. 32)? Jako příklad drobných nepřesností lze uvést používání zkratky *ART.* místo logičtějšího českého *ČL.* (str. 25-26), nebo označení řecké základní číslovky (*χιλιοι*) za násobnou (str.27).

Přes tyto v zásadě nepodstatné výhrady navrhuji hodnocení výborně.

27.8.2012

Jaroslav Štichauer
Vedoucí práce